

Käsitöö ja kodunduse ainekava III kooliaste

Käsitöö ja kodunduse õppe- ja kasvatusesmärgid III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

- 1) tunneb rõõmu üksi ja koos teistega töötegemisest ning mõistab töö- ja koostööoskuste olulisust igapäeva- ja tulevases tööelus;
- 2) arutleb töö ja tehnoloogia muutumise üle;
- 3) teeb teoks oma loomingulised ideed, kasutades sobivaid tehnikaid ja materjale;
- 4) kasutab loovülesannete täitmiseks materjali kogudes nüüdisaegseid teabevahendeid ning ainekirjandust;
- 5) tunneb ja väärtustab rahvaste kultuuripärandit, omab ülevaadet valdkonnaga seotud ametitest minevikus ja kaasajal;
- 6) analüüsib enda loomingulisi ja tehnoloogilisi võimeid ning teeb valikuid edasisteks õpinguteks;
- 7) teeb tervislikke toiduvalikuid, koostab tasakaalustatud ja mitmekülgse menüü ning valmistab erinevaid toite;
- 8) tuleb toime koduse majapidamise ja pere eelarvega ning käitub teadliku tarbijana.

Õppeaine kirjeldus

III kooliaste on käsitöö ja kodunduse õppeainele ette nähtud 5 tundi nädalas.

Õppeaine käsitöö ja kodundus koosneb neljast valdkonnast: käsitöö; kodundus; tehnoloogiaõpetus (toimub õpperühmade vahetus); projektitöö. Käsitöö ja kodundus hõlmab õppet ca 65%, millest vähemalt kolmandik on kodundus. Ligikaudu 25% õppemahust jääb projektitööle ja 10% tehnoloogiaõpetusele. Õppeaine osade järjestuse õppeaastas kavandab käsitöö ja kodunduse õpetaja koostöös tehnoloogiaõpetuse õpetajaga.

Käsitöö tundides õpitakse tundma erinevaid tööliike, millest on kohustuslikud õmblemine, kudumine, heegeldamine ja tikkimine. Esemekavandamine, töö organiseerimine, rahvakunstitehnikate alused ning materjaliõpetus on läbivate teemadena seotud nii kohustuslike tööliikide kui ka valikteemade ja projektidega. Praktilistes töodes saab ühte eset valmistades ühendada mitu tööliiki.

III kooliastmes keskendutakse rohkem loomingulisele tööle ning töö teadlikule korraldamisele. Õpetuses järgitakse tootearendustsükli teabe kogumisest, idee leidmisest, eseme ning töö ajalise ja tehnilise kavandamisest kuni toote teostuse ning esitlemiseni.

Kodundusõppes omandatakse teadmisi ja oskusi igapäevaeluga toimetulekuks. Lisaks praktilisele toiduvalmistamisele õpitakse tervisliku toitumise põhitõdesid ning tasakaalustatud menüü koostamist. Õppetöös arendatakse majandamisoskust, kujundatakse keskkonnasäästlikku ning oma õigusi ja kohustusi teadvat tarbijat, analüüsitakse inimeste tarbijakäitumist ning püütakse leida seoseid ja vastuolusid inimeste terviseteadlikkuse ning tegeliku käitumise vahel. Kodundusõpe loob head võimalused rakendada näiteks bioloogias, keemias, matemaatikas ja teistes õppeainetes omandatud.

Kodundustunnis õpitakse meeskonnana, mis loob sobivad võimalused arendada sotsiaalseid oskusi: heatahtlikku ja arvestavat suhtumist kaaslastesse, organiseerimis- ning meeskonnatöökäsitluste võimeid ja ühise töö analüüsimise ning hindamise oskust.

Õppetegevus

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingu teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht), on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab õpilasele piisavalt aega puhata ja huvitegevustega tegelda);
- võimaldatakse õppida individuaalselt ning üheskoos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
- kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid teabekeskondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- kasutatakse erinevaid õppemeetodeid, sh aktiivõpet: loov mõttetegevus, arutelud, projektõpe, katsetused, praktilised ja uurimistööd, internetipõhised keskkonnad jne;
- otsustab aineõpetaja õppesisule kuluvate tundide arvu ja järjestuse; vastavad kirjeldused sisalduvad kooli ainekavas;
- on õpetus peamiselt üles ehitatud toote vms arendustsüklile;
- läbitakse etapid alates info otsimisest, toote disainimisest, toote teostusest ning selle tutvustamisest teistele õpilastele;
- arvestatakse, et sõltuvalt õpilaste varasematest kogemustest ning ülesande/toote eripärast muutuvad eri vanuseastmete õpilaste õpitulemuste rõhuasetused;
- arvestatakse, et õpetuses vaheldub teoreetiline tegevus praktilisega;
- tagatakse, et uudse teoreetilise õpisisu korral käsitletakse rohkem aega tunnist teooriaküsimusi ja materjalide töötlemise võtteid;
- pühendatakse tundides, kus tegeldakse praktiliste töömahukate toodetega vms, suurem osa ajast praktilisele tööle;

- peetakse silmas, et rakendustegevusele eelneb tööohutusalane instrueerimine ning ohutute töövõtete demonstreerimine;
- on rõhk loovusel (disainimine, toote täiendamine jms), rahvuslike töötraditsioonide säilitamisel (rahvuslik toode, rahvakunstist pärit motiivide kasutamine toodet kaunistades jne,) ning nüüdisaegsel tehnoloogial;
- õppeaine mitmekülgse huvides vahetatakse käsitöö ja kodunduse ning tehnoloogiaõpetuse õpperühmi.

Õppeaine sisu

7. klassi käsitöö ja kodunduse ainekava

- **Kudumine (14 tundi)**

Õpilane koob ringselt kirjalist pinda koeskeemi kasutades, tunneb peamisi eesti rahvuslikke käsitöötavasid, kasutab inspiratsiooniallikana etnograafilisi esemeid, planeerib tööd ajaliselt ja täidab endale võetud ülesanded ning analüüsib oma loomingulisi ja tehnoloogiaalaseid võimeid.

- **Tikkimine ja/või heegeldamine (10 tundi)**

Õpilane tutvub erinevate tikanditega, kasutab tikandit loomingulise väljendusvahendina. Tutvutakse erinevate heegeltehnikatega. Õpilane leiab loovaid võimalusi kasutada õpitud käsitöötehnikaid.

- **Kodundus (8 tundi)**

Õpilane teab mitmekülgse toiduvaliku tähtsust oma tervisele, analüüsib toiduainete toiteväärtust, hindab kvaliteeti, analüüsib menu terviklikkust, teab toidu valmistamisel tekkivaid muutusi, teab toitumistavasid mõjutavaid tegureid. Valmistab retsepti kasutades erinevaid külmi ja kuumi roogi.

- **Õmblemine (14 tundi)**

Õpilane kavandab rõivaeseme, valib selle valmistamiseks sobiva materjali, töövahendid, tehnikad ja viimistlusvõtted. Võtab lõikelehelte lõikeid, valib õpetaja abiga sobiva tehnoloogia ja õmbleb endale rõivaeseme

- **Projektitöö (16 tundi)**

Projektitöö teema on õppeaastati erinev. Selle võib siduda ka mõne kohustusliku teemaga. Töö teostatakse vastavalt teemale individuaalselt või rühmatööna. Õpilane teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste ühistöös toimivate tegevuste liikmena. Osaleb aktiivselt erinevates koostöö ja suhtlusvormides, suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste töölaseid arvamusi. Väärtustab töö tegemist ja analüüsib töö kulgu, esitleb oma tööd.

- **Kodundus tehnoloogiagrupile (8 tundi gruppide vahetusena)**

Õpilane teeb tervislikke toiduvalikuid, kasutab menüüd koostades ainekirjandust, valmistab retsepte kasutades kuumi ja külmi roogi. Kalkuleerib toidu maksumust. Tuleb toime koduse majapidamisega. Oskab kasutada kodumasinaid.

8. klassi käsitöö ja kodunduse ainekava

- **Disain ja kavandamine (4 tundi)**

Õpilane valib sobivaid rõivaid. Õpilane märkab originaalseid ja leidlikke lahendusi rõivaste disainis. Moelooming. Kavandamise põhimõtted.

- **Kudumine (14 tundi)**

Silmuste kahandamine ja kasvatamine. Erinevate koekirjade kudumine skeemi järgi. Esemekudumine ja viimistlemine.

- **Rahvakunst(4 tundi)**

Õpilane tunneb peamisi eesti rahvuslikke käsitöötavasid, näeb rahvaste kultuuripärandit kui väärtust. Tunneb lihtsamaid sümboleid rahvakunstis.

- **Tikkimine (14 tundi)**

Õpilane tutvub erinevate tikanditega, tikand loomingulise väljendusvahendina. Eesti rahvuslikud tikandid. Tikandi loomine arvutiga ja selle teostamine tikkimismasinal.

- **Töö organiseerimine**

Otsib ülesandeid täites abi nüüdisaegsest teabelevist. Oskab eksponeerida oma tööd.

- **Materjalid(2 tundi)**

Võrdleb materjalide valikul nende mõju tervisele. Keemilised kiud. Tänapäeva käsitöömaterjalid. Materjalide taaskasutus.

- **Kodundus (8 tundi)**

Õpilane teab mitmekülgse toiduvaliku tähtsust oma tervisele, teab toidu valmistamisel toimuvaid muutusi ning oskab neid teadmisi rakendada. Toiduallergia ja toidutalumatuse, alternatiivsed toitumisviisid.

- **Projektitöö (16 tundi)**

Projektitöö teema on õppeaastati erinev. Selle võib siduda ka mõne kohustusliku teemaga. Töö teostatakse vastavalt teemale individuaalselt või rühmatööna. Õpilane teadvustab end rühmatöö, projektitöö ja teiste ühistöös toimuvate tegevuste liikmena. Osaleb aktiivselt erinevates koostöös ja suhtlusvormides, suhtub kaaslastesse heatahtlikult ja arvestab teiste tööalaseid arvamusi. Väärtustab töö tegemist ja analüüsib töö kulgu, esitleb oma tööd.

- **Kodundus tehnoloogiagrupile (8 tundi gruppide vahetusena)**

Õpilane teeb tervislikke toiduvalikuid, kasutab menüüd koostades ainekirjandust, valmistab retspti kasutades kuumi ja külmi roogi. Kalkuleerib toidu maksumust. Tuleb toime koduse majapidamisega. Oskab kasutada kodumasinaid.

9. klassi käsitöö ja kodunduse ainekava

- **Projektitöö (10 tundi)**

Vabalt valitud käsitöötehnikas väikeste esemete kavandamine, materjali valik ja teostamine.

- **Õmblemine (18 tundi)**

Tutvumine lapitöö erinevate võimalustega ja tehnoloogiliste võtetega. Töö kavandamine, materjali valimine, lapitöö õmblemine.

- **Kodundus (7 tundi)**

Kodune majapidamine, pere eelarve, etikett. Pidulik laud. Küpsetamine

Füüsiline õppekeskkond

Käsitöö ja kodunduse tunnid toimuvad ruumides, kus on aineõpetuseks vajalik sisustus, mis vastab kooli valitud praktilistele töödele, on tänapäevane ning võimaldab ohutult ja nüüdisaegselt õppetööd korraldada.

Õppeköögis on olemas kaasaegsed seadmed, vajalikud kodumasinad, töövahendid, õpperühmale vajalikul hulgal tööpinda, ventilatsioon.

Käsitööklassis on piisavalt õmblusmasinaid, mida püüame pidevalt kaasajastada, tikkimismasin, esmased töövahendeid erinevate käsitööliikide viljelemiseks jms

Hindamine käsitöös ja kodunduses

Hindamise aluseks on Elva Gümnaasiumi kehtiv hindamisjuhend.

Hindamine toimub õppekava alusel, aluseks võttes õpitulemusi.

Käsitöös ja kodunduses hinnatakse õpilaste töökultuuri, tehnoloogilist kirjaoskust ja eseme kavandamist ning valmistamist.

Oluline osa on õppetunnis tehtaval töö – iga käsitletava teema kohta saab õpilane tööprotsessis osalemise koondhinde.

Praktiliste tööde hindamisel arvestatakse töö õigsust, loovat lähenemist ülesandele ja lõpptulemuse kvaliteeti. Arvestatakse ka õpilase arengut õppetegevuse käigus.

Õpilaste tööde hindamisel on lisaks numbrilisele hindele oluline nii õpetaja põhjendatud hinnang õpilase tööle kui ka õpilase enda hinnang oma tööle.

Teema algul teeb õpetaja õpilastele teatavaks kavandatavad praktilised tööd, nõutavad teadmised ja oskused ning nende hindamise aja ja vormi.

Õppeperioodi algul teatab õpetaja õpilastele, milliste hinnete põhjal pannakse kokkuvõttev hinne. Kokkuvõttev hindamine toimub trimestri lõpul.